

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Böteborgska Magazine.

Torsdagen, den 27 November 1766.

Jag förkunnar i dag et arbete; som här ifrån Trycket årnas til Allmänhetens tjenst, under titel: Nya försök til uppbyggelig förklaring öfver Evangeliska Söns och Högtids dags texterne, i affigt på en Handpostilla.

Folket stundar sig på dessa dagar at komma tillsammans. De sätta sig före, at uplysa sit hjerta med heliga rörelser, til följe af den härliga texten. Texter upläsas; och som däröfver måste predikas, är ut och är in, kan det för somlige snas betänkeligt, at just altid besatta sig med en omständelig tolkning af hela texten i sin widd, och i sammanhängande kädja från början til slutet, twiswelsutan på det icke den ena årgången skal altförmycket likna den andra. Sant är det, at betraktelser, anstälte öfver et och annat ord i texten, eller öfver en enda wers däruti, wäl icke äro utan sin frukt hos Hörarne, och derwid plåga widröras många angelägna tros- och lefwerne-läror. Men ingen lär och wilja bestrida, det ju är huswud-saken, at få noga och riktigt, samt med den Helige Andes mening närmast inträffande, begrep om den text, som til förklaring är förelagd. Ju mer man gjort sig bewandrad uti de språkens kannedom, däruti wår helige Bibel är författad: ju mer wi sänke oss i forntidens händer, och inse de tankeledningar, ordalag, seder, och bruk, som woro gängse bland de folken, hwilke med Ordets uppenbarelse först beundrade blifwit: des mer sinne wi oss af en ödmjukande håpenhet intagne, när wi bjude oss til at forska Ordets djupa wishet i det, som från så rumliga tider är steswet af männ, hwilke warit dreine och härryckte af den Helige Ande, at bära Herrens ord för sin samtid och efterwerlden. Likwäl, såsom de fleste andre wetenskaper stigit efterhand i höaden, och doch ännu föråldras dageligen med nya upptäckter: altså har Skriftens uttolkning, medelst deras åtgård, som sig därmed fransför alt annat bemödat, i wore tider wunnit långt andra ögon och större klarhet, än uti förfädernes; äfwen som mer än mycket återstår för oss, hwilket bör af efterkommande, ålder efter ålder, bringas alt högre och högre, til des wi alle församlas i den sälla ewigheten

ewigheten och så långt öpnare finnes ögon, än wi nu äge. I medertid när wi göra försök, med det wi förnä, efter de hjälpmedel som wår H. Erles försök hwar och en efterlätit: kan just det ändock något när tillräckliga ömna sinnen; och förmodas icke, at någon med obehag anser de uplysningar, af wåra högmesso texter, som då de förut, hwarje gång, i sammanhängande begrep äro wäl lagde på hjertat, lära så mycket mer stadga hos Hörarne de upwäckelser, som komma til dem ifrån predikstolen. Något dråligt öfwer Afrensings texterna wode wi så at kalla öfent, ja öfwer hela Bibeln. En önskan! som dock uti wårt Fädernesland ännu tar swar sina drögmål, förmedelst ordsaker som icke i allmänhet påträffe blifwit.

Men hwarföre så mycket widlöstighet? Kommon nu egenteligen til det werk, som härmed förkunyas. En och annan ofärdig har samrådigt wis, författat det samma, såsom en ärgång öfwer de wanlige högmesso texter. Inråttningen wid hwarje text är der, at först beredes läsarens sune, genom en kort inledning, at med mera lätthet fatta textens meningar; därnäst indes texten, igenom en i ordning löpande paraphrase och omskrifning, uti hwilken åtskillige anderike tankar oförmärkt inflyta måste öfwen hos de enaldige: sist kommer något til uppbyggelse ländande upmuntrings-ord, med anledning af det föregående.

Uti dessa försök lär något nyt här och där förekomma för de fleste: men sådant kan icke des mindre wara godt i sig sjelft. Författarne betinga sig här wid den människa medfart, at de som ogilla något tänkesätt af dem, tåckas hålre genom uppenbar granskning wisa prof af uprigtighet för sanning, än hemligen sätta orätta färgor på werkets wärde. Författarne wilja med nödiga bewis särskilt bestyrka det de hafwa rätt uti, och, på inkommen öfwer tygelse, rätta, hwad de emot sin wilje mistagit sig på. När critiken ej swäller af häftighet och oförstånd, förtjenar den altid högagtning: det är hon, som höfslar en nation, och gör den uplyst.

Werket, som omtalas, skal gå åtminstone til 40 ark, 8vo, och lofwat där af 2, hålft 3 ark, månatligen. I nästkommande December månad utkomma således 2 ark. Kärlek för Guds Ords sanning, och fruktbarande werkan, at mir. Ta ofkunnighet och bidra till en försallen Christendoms uphjälpande, är wåre ofärdige Författares ende affigt och yppersta belöning: altså ätnöjas de, för hela ärgången, med 3 daler S:mts prenumerations allenast, hwarigenom likwäl deras förlag, til werkets Fyndsamma fortgång på Boktryckerier, torde märkeligen understödjast. Prenumerations sedlar har jag åtaat mig, at på denna orten utsewerera, och kunna de hos mig århollas på nästkommande lördag och framdeles.

Jag wil ej leta ut det bästa, utan tager för mig det första försöket, rö-
tande i Adwents Söndagen. Läsaren märker opåmint, at jag deraf allenast
gör et utdrag.

Men om de omvända sig til Herren, så warder tåckelset borttaget, sä-
ger Paulus 2 Cor. 3, 16. om Judarne i sin tid, som läste Moses skrifter med
all högaktning, men höllo sig blott wid bokstafwens lydelse, utan at med tan-
ken gå vidare, öfwermåttan hindrade utaf et, liksom af fördomar, fäder-
nes stadgar och ilaka böjelser sammanväsvet tåckelse för sina ögon, at de icke
se kunde rätta meningen af Moses skrifter och där förekommande allahanda
slags bilder, hwilkas ägta betydelse Kristus hade för dem redan förklarad,
igenom sin ankomst i werlden och öfwer naturliga gerningar. Om de nu,
säger Paulus, omvända sig til honom, så at de låta fara all egensinnighet
och orätt fattade grundmeningar om Messia person och rike, liksom det borde
likna andra riket i werlden: så borttages tåckelset ifrån dem; de blifwa då
wårse, och förnjös at förstå, den Evangeliska sanning, som i offrens och de
flere bilders förbedda ligger (Psalm. 51, 8.).

Söndags-terten wisar oss, huru han som war Messias, Kristus, Ko-
nungen sjelf, Davids Son, och den Kommande, welat genom bilder som
infalla i människors utwärtas sinnen, genom sinnliga bilder och jämförel-
ser, göra sig och sit rikets himmelska art allmänneligen bekant. När han på
 återresan ifrån Jericho spisat afsonmåltid i sällskap med den ej långt förut ur
gräfven upwäckte Lazarus, hwilke bågge at se och förundra en stor hop Ju-
dar sig instälte (Joh. 12, 2. 9.); gifwer han sig vidare på wägen til Jerusalem.
(1. v.) Och då han kommit utför Oljoberget, det war en af oliveträn, fikon-
och palm-trän prunkande bergs-tract, så at nu låg allenast en dåld därinellan
och Staden; gör han anstalt til Kongeligt intog dit in. Jcke behöfde han,
som ständigt wandrade til fors wida omkring och ofta förut trampat den wä-
gen, at nu för så kort stycke rida, utan för den betydelse, som härunder äm-
nades, fogar han det så, at tvåanne lärjungar, dem han utstikade, Fulla
(2. v.) uti byn, som låg rätt fram wid wägen, finna för sig en bunden äsna,
och hannes fölsunge bredewid, på hwilken ingen ridit hade (Luc. 19, 30).
Zwifwels utan war Usnan en bild til den Judiska församlingen, som nu war
så bunden och instränkt i sit tänkesätt om alt hwad Messias angick, at hen
ej seare tänkte, än efter blotta bokstafwen i Moses stadgar och de om Messias
gifna löften. Likaledes beteknas wäl med Jolen Hedningarne, som ej welle af
den rätte Guden och i allmänhet beherrskades af wra lustar och wildt sinnetag,
löser dem, säger den store Konungen, och leder til mig. Genom läran, som
i föra

I föra Hølen, och des guddomliga kraft, frier dem ifrån fördomars band och lustars yra, til at undergiffwa sig min styfvel. (3. v.) Inkast och gensägelse = =
Widare nästa gång.

Stads = Nyheter.

Inkomne äro Skepparne David Myells ifrån Dundie, Robert Lumley ifrån London, och Francis Bell ifrån Stockton, med varlast, Carl G. Nürnberg ifrån Hamburg med dito och Packhus-gods, Berge Back ifrån Amsterdam med Packhus-gods, Thal. Christman ifrån Cagliari med salt, Peter Peterson ifrån Hamburg med Packhus-gods.

Små Kyrko = tidningar.

I Domkyrko = Församlingen födde 2 gosse- och 3 flicko = barn: Wigde Brandewältskarlen Thorbjörn Bergman och Stina Jugemarsdotter: Döde Strifwaren Anders Strandberg, 31 år, af tårande sjukdom, Båtekarlen Sören Olofssons hustru, Brita Beckman, 51 år, af dito, och 3 barn af slag.

I Tyfka Församlingen död Handelsmannen Herr Christ. Wesenberg, 85 år, af alderdom.

I Kronhus = Församlingen födde 2 barn: Wigde Arbetsdrängen wid Tegelbruket Olof Persson och Pigan Greta Bengren, Handlangaren Carl Frid. Hoff och Pigan Stina Killberg, Dito Lars Lejon och Enkan Maria Sandberg, Soldaten Olof Luffig och Jungfru Marta E. Kasle, Dito Anders Holmgren och Enkan Brita Maria Michelsdotter, Dito Peter Holmqvist och Pigan Kerstin Andersdotter, Dito Hindr. Latt och Pigan Lisa Brinet. Döde Hustru Ingeborg Lind, af barnsjuka, Soldaten Michel Herman, af feber, Fortifications = Zimmermannen Jonas Tengrens hustru Greta Simmingqvist, 42 år, af håll och styng, en Soldat af feber, och 5 barn af magfsjuka, slag och okänd barnsjuka.

Kundgörelser.

Ost = Indiska Compagniet kundgör härmed, at den 5 Dec. nästkommande blifwer åtskillig öwerblefwen skepps = proviant försald igenom auction, uti Compagniets Con = toir, samt at provianten imedlertid kan uti Compagniets Magazin bejes.

Under entreprenade kommer, nästa år, wid Uddewalla stad, at upfättas en Ho = spital = byggnad af gräs- och mursten. Den som kan wåra hörsad denne Byggnad sig åraga, behagade infälla sig, hos Magistraten, på Rådhuset den 17 nästkom = mande December klockan 10 förmiddagen, at därå anbud göra, då och Ritning samt Byggnads = förslaget skal upwisas.

En svart tygs = väsk, uti gode skänd, något brukad, är til salu; underrättelse om priset erhålles hos Skraddaren Måster Grolander på Kyfogatån.

Hos Handelsmannen Herr Jacob Lundwall finnas til köps Lotter uti första Clas = sen af Dortmunds Barabus sjortonde Lotteri, som kommer at dragas i Dortmund den 9 Febr. nästkommande år, til 2 Gulden Holl. Cour. per Lott. Planen til detta Lotteri kan äfwen på samma ställe bejes.